

Nagrań dokonano w dniach 26-28.06.1997 r.
w cerkwi Uspennia Bohorodyci w Przemyślu.

Realizacja i montaż nagrań:

T A D E U S Z S U D N I K

Projekt, wykonanie okładki, produkcja:

A N D R I J M A R U S Z E C Z K O

Tłumaczenia i opracowanie tekstów, wybór utworów:

W Ł O D Z I M I E R Z N A K O N E C Z N Y

SZCZEGÓLNE PODZIĘKOWANIA:

otec' Anatolij Fedasz, Marijka Tucka

028CD-3

©© KOKA 1998

All rights reserved

Древо

пісні з України

.....
pieśni z Ukrainy

Drewo

Эв. від Матея 12, 33

*[Бо дерево пізнається з плоду
Z owocu poznaje się drzewo]*

Ew. wg Mateusza 12, 33

Zespół **DREWO** jest na Ukrainie prekursorem nurtu

„ **m u z y k i a u t e n t y c z n e j** ” .

Powstał w 1979 r. w Kijowie. Tworzą go studenci i absolwenci Narodowej Akademii Muzycznej, wykładowcy i naukowcy. Kierownikiem zespołu jest etnomuzykolog, doktor historii sztuki **J e w h e n J e f r e m o w** .

Pomysł powstania zespołu zrodził się podczas badań tradycji ukraińskiego śpiewu. Tradycji, która na przestrzeni wieków uformowała się w autonomiczny, bogaty i różnorodny byt kulturowy. Do dzisiaj funkcjonuje on w środowisku wiejskim, ale bywa postrzegany jako niedoskonały, a więc wymagający „uszlachetniających” zabiegów stylizacyjnych.

Stylizacja folkloru to nie tylko serwowanie masowemu odbiorcy namiastki tradycji. To także karykaturalne często wypaczenie jej istoty. Zdaniem DREWA, tak oryginalne zjawisko, jak autentyczny folklor, zasługuje na uznanie oraz przetrwanie w stanie pierwotnej surowości. Stąd wziął się pomysł działań wychodzących poza standardowe ramy pracy naukowej - założenie zespołu, który upowszechniałby nieskażony stylizacją śpiew ludowy.

Dlatego osoby tworzące DREWO - mimo wykształcenia w różnych specjalizacjach muzycznych - pozostają wierne autentycznej tradycji śpiewu. Uczestnicząc w ekspedycjach poszerzają zakres badanej tematyki oraz repertuar. Zebrany materiał zaś stanowi bazę dla skrupulatnego odтворzenia jego pierwotnego piękna.

Działalność zespołu i nurt „muzyki autentycznej” zyskują coraz większe uznanie i coraz więcej entuzjastów. DREWO zapraszane jest na festiwale folklorystyczne i konferencje naukowe w Ukrainie i za granicą.

Гурт **ДРЕВО** існує з 1979 року. У його складі

студенти та випускники Національної Музичної

Академії України, викладачі та науковці. Керівник

гурта - етномузиколог, кандидат мистецтвознавства

Євген Єфремов.

Ідея створити ансамбль виникла в ході вивчення автентичного народнопісенного стилю українців, що формувався протягом століть і ще тепер репрезентує багату і різноманітну, переважно селянську, традиційну культуру. Представники академічного мистецтва нерідко сприймають зразки цієї культури як неповноцінний матеріал, тобто такий, що потребує "художньої" обробки. Дійсно, стилізація здатна полегшити сприйняття фольклорних творів масовим споживачем, але часто призводить до карикатурного викривлення їх суті.

На думку членів гурту, таке оригінальне явище, як автентична музична культура, вимагає визнання й збереження у первісному вигляді. Саме ця ідея, підкріплена власними науковими дослідженнями співаків-науковців, є провідною в діяльності ДРЕВА.

Члени гурту отримали освіту в різних музичних спеціалізаціях. Проте залишаються вірні традиції автентичного співу. Вони постійно беруть участь в етнографічних експедиціях й розширюють діапазон дослідів та репертуар.

Своєю діяльністю гурт ДРЕВО відкрив новий напрямок у музичній культурі України, який знаходить все вище визнання й ширший круг любителів. ДРЕВО запрошують на фольклористичні фестивалі й наукові конференції як в Україні, так і закордоном.

Zaprezentowane na płycie utwory pochodzą z Polesia i Lewobrzeża (Poltawszczyzna). Pieśni wykonywane są w lokalnych dialektach i charakteryzują się pewną specyfiką wykonania - urwane słowa, dodatkowe okrzyki (*wyhuky*), powtórzenia, długie rozśpiewy. Ze względu na funkcje i przeznaczenie pieśni można sklasyfikować według dwóch podstawowych kryteriów:

Pieśni kalendarzowe: twórczość związana z kalendarzem kosmicznym, z sezonowymi obrzędami lub czynnościami; należy do najstarszych i posiadała charakter magiczny.

Pieśni liryczne i ballady: twórczość niezwiązana z kalendarzem; zazwyczaj opiewająca troski egzystencjalne lub rozterki uczuciowe; w kontekście historycznym lub środowiskowym (pieśni czumackie lub kozackie).

Pieśni kalendarzowe z Polesia - wiosenna (2) i żniwna (8) -

podobnie jak w innych regionach Ukrainy, należą do wyłącznie żeńskiej tradycji wykonania. Z kolei obrzędową scenkę noworoczną (6) wykonują wyłącznie kawalerowie.

Typowe cechy tych pieśni to: wąski zakres tonalny (3-5 tonów), zagęszczenie powtarzanych zwrotów rytmowo-melodycznych i archaiczny prymitywizm faktury. W pieśniach żeńskich obowiązuje napięty tembr w wysokiej skali i "pohukiwanie" kończące każdą strofę.

Na Lewobrzeżu niektóre pieśni kalendarzowe są podobne do poleskich (4, 10). Niekiedy odmienny charakter nadaje im wolne tempo wykonania i charakterystyczny wysoki (tzw. tonczyk) głos dodatkowy (13), który śpiewając równolegle z niskimi głosami poszerza objętość tonalną. Poleską kolędę na motywach chrześcijańskich (7) charakteryzuje wyraźny wpływ cerkiewnego śpiewu chóralnego.

Pieśni liryczne i ballady - inaczej niż pieśni kalendarzowe, mogą być

wykonywane w dowolnym składzie. Typową ich cechą jest dwugłosowa faktura: głos niski (bas) śpiewany jest grupowo i ma niekiedy charakterystyczne rozgałęzienia na warianty melodyczne. Natomiast głos wysoki zawsze wykonuje partię solową. Tak śpiewa się na Wschodnim Podolu i na Polesiu - w śpiewach poleskich zwraca uwagę wyjątkowo bogata ornamentyka wokalna (15). Pieśni Lewobrzeża wyróżniają się melodycznym rozmachem, śpiewnością i szeroką skalą - przy udziale męczyzn może przekraczać dwie oktawy. Najciekawsze pieśni z Poltawszczyzny (1, 3, 5, 9, 11, 14, 16) zwracają uwagę bogatym i nasyconym wielogłosowym brzmieniem - między grupowym "basem" i solowym głosem wysokim pojawia się ponadto solowy głos środkowy, który prowadzi główną melodię.

На диску вміщені пісні з Полісся та Лівобережжя (Полтавщина). Усі пісні виконуються на місцевих діалектах із специфічними стильовими особливостями (обриви слів, додаткові вигуки, повтори, довгі розспіви).

За призначенням пісні можна загально поділити на дві категорії:

Календарні пісні: творчість пов'язана з космічним календарем, з сезонними обрядами та працями; належить до найдавніших і мала колись магичне призначення.

Ліричні пісні та балади: творчість не пов'язана з календарем; здебільшого стосується побутової тематики.

Календарні пісні з Полісся - веснянка (2) та жнивна (8), подібно як у інших регіонах України належать до суто жіночої традиції виконання. Пісню, що супроводить новорічне обрядове ігрище (6) завжди співають парубки. Типові риси цих пісень - вузький звуковий обсяг (3-5 тонів), компактність повторюваних ритмомелодичних зворотів, архаїчна примітивність фактури. Для жіночих пісень обов'язковим є виконання напруженим тембром у високому грудному регістрі та коротке "гукання" в кінці кожної строфи. Календарні пісні з Лівого берега Дніпра часом подібні до поліських (4, 10). Подекуди ж вони мають зовсім інший характер завдяки дуже повільному темпові виконання та появі додаткового "тонкого" голоса ("тончика") (13), який рухається паралельно з нижніми голосами і надає загальному звучанню тембральної об'ємності.

У поліській колядці на християнський сюжет (7) помітний вплив церковного хорового співу.

Ліричні пісні та балади, на відміну від календарних, можуть відтворюватися будь-яким складом голосів. Визначальна ознака цих пісень - двоголосна фактура: нижній голос ("бас") співається гуртом, час від часу розгалужуючись на мелодичні варіанти, верхній підголосок завжди виконується сольо. Поліська лірика щедро оздоблена дрібними орнаментальними прикрасами (15).

Пісні Лівобережжя вирізняються мелодичною широтою, розспівністю, більш об'ємним звуковим діапазоном (за участю чоловіків він може перевищувати дві октави). Кращі зразки полтавської лірики (1, 3, 5, 9, 11, 14, 16) підкоряють насиченим, часто складним багатоголосним звучанням - між гуртовим "басом" та сольним підголоском тут з'являється ще сольний середній голос, який веде основну мелодію пісні.

Oj, zza góry, zza stromej

Oj, zza góry stromej jadą, skrzypiąc, wozy.
Wozy skrzypią, jarzma brzęczą, oj, i ryczą woły.
Przodem miły mój, oj, na fujarce przygrywa.
Fujareczka z barwineczka, oj, z orzecha denko.
Kiedy zagra - więdnie trawa, oj, boli serdenko.

Oj na górze jęczmień, a pod górą żyto

Oj na górze jęczmień, a pod górą żyto.
Przyszła wieść do milej - miłego zabito.
Zabito, ubito - zaciągnięto w żyto,
Czerwoną kitajką lico mu zakryto.
Pawica sfrunęła, do serca przyłgnęła,
Skrzydółkami zamachała i zaszczebiotała:
- Czy ty się upileś, czy drogę zgubiłeś,
Może za mną, miły, mocno zatęskniłeś?
- Ja się nie upilem, drogi nie zgubiłem,
Za tobą, za młodą - mocno zatęskniłem.

Oj odwróć, Boże, chmurę

Odwróć, Boże, chmurę,
Na cudze podwórko.
Tam dziady brodate
i dziewczki brzuchate.
Ni jednej kałużki,
by wyprać pieluszki.

Oj kraju miły, gdzie się urodziłem

Kraju miły, kraju miły, gdzie się urodziłem.
Raz ujrawszy tę dziewczynę, po kres polubiłem.
Ukochałem, miłowałem te jej czarne oczy,
By spokoju już nie zaznać we dnie, ani w nocy.
Przez trzy lata już dziewczyna z kozakiem chodzili,
Dowiedzieli się źli ludzie - parę rozdzielili.
Parę rozdzielili - mnie dziewczynie młodej wstydu narobili.
Cyganecko-wróżko ulżyj mojej doli -
Zaczaruj kozaka, żeby za mną chodził.
Oj, popatrz dziewczyno, jak warkocz goreje,
Z tęsknoty za tobą kozaczeńko mdleje.

Oj na polu drzewo

Oj, na polu drzewo smukłe i wysokie,
Na nim rosą liście zielone, szerokie.
Na tym drzewie siedzi czarny kruk i kracze,
A młoda dziewczyna za kozakiem płacze.
- Oj ty mój kozacze, bujny ty barwinku,
Kto tobie, na szlaku, wyściele postanko?
- Nostrzyki mi żółte wyścielą postanie,
Głowa na błękitnym odpocznie zupanie.

Ой з-за гори, да й з-за кручі

Ой з-за гори, да й з-за кручі да скриплять вози, йдучи,
Вози скриплять, да ярма бряжчать, ой воли ремигають.
Попереду да й мій миленький, ой на сопілку грає.
Сопілочка да з барвіночку, ой оріховеє денце.
Як заграє - аж трава в'яне, ой болить моє серце.

Ой на горі ячмінь, під горою жито

Ой на горі ячмінь, під горою жито.
Прийшла звістка аж до милой, що милого вбито.
Ой убито-вбито, затягнуто в жито,
Червоною да й китайкою личенько накрито.
Прилетіла пава, на серденько впала,
Крилоньками да й стрепенула, да й защебетала:
- Чи ти, милий, спився, чи з дороги збився,
Чи за мною да й молодою сильно зажурився?
- Я, мила, не спився, з дороги не збився,
За тобою да й молодою сильно зажурився.

Ой одверни, Боже, хмару

Ой одверни, Боже, хмару
Да й на чужую сторону.
Ой там деди бородати,
Ой а дивки черевати.
Да немає калюжечки,
Щоб випрати пелюшечки.

Ой краю милий де я народився

Ой краю милий да й краю милий, де я народився.
Як побачив ту дівчину навіки влюбився.
Ой улюбився та й укохався у ті карі очі,
Щоб не знати вже спокою ані вдень, ні вночі.
Ой одна ж дівка із козаченьком три годи гуляла -
Де взялися вражі люде да й розпарували.
Да й розпарували - мені дівці молоденькій нароби́ли слави.
Ой циганочко та й ворожечко, вчини ж мою волю,
Да й причаруй козаченька, щоб ходив за мною.
Ой подивися та й дівчинонько як коса палає,
За тобою, дівчинонько, козак помирає.

Ой у полі древо

Ой у полі древо, ой тонкоє да високоє,
А на йому листя широкоє да зельоноє.
А на тому дереві чорний ворон сидить да й криче,
А по козакові молодая дівчинонька плаче.
- Ой ти козаче, ти хрещатий та й барвіночку,
Хто ж тобі постеле йув доріженьці постілочку?
- Йа мені постеле да й жовтая та й буркунина,
Йа йу голівоньки голубая та й жупанина.

1	Oj w polu drzewo Ой у полі древо	<i>liryczna kozacka</i> <i>лірична козацька</i>
2	Oj kukułeczka z bogu Ой боровая язюліна	<i>wiosenna</i> <i>веснянка</i>
3	Leciała kukułka przez moją chatę Летіла зозуля через мою хату	<i>romans ludowy</i> <i>народний романс</i>
4	Halu-dzieweczko, czemu w tan nie ruszasz? Дівко-Галочко чом гулять не йдеш?	<i>kolęda dla dziewczyny</i> <i>колядка дівчини</i>
5	Oj na górze jęczmień, a pod górą żyto Ой на горі ячмінь, під горою жито	<i>liryczna kozacka</i> <i>лірична козацька</i>
6	Nuże panowie gospodarzowie (Kozia) Ну-ка панове-господарове (Коза)	<i>powołoczna obrzędowa</i> <i>новорічна обрядова</i>
7	Panie gospodarzu, na twoim podwórzu Пане-господарю, на твоєму дворі	<i>kolęda dla gospodarza</i> <i>колядка господарю</i>
8	Oj odwróć, Boże, chmurę Ой одверни, Боже, хмару	<i>żniwna, na zaklinanie deszczu</i> <i>жнивна, для відвертання дощу</i>
9	Jak chłop posiał jęczmień w polu Як посіяв мужик да й у полі ячмінь	<i>liryczna żartobliwa</i> <i>лірична жартівлива</i>
10	Co św. Piotra dwie niedziele Що Петрівочки дві неділечки	<i>petriwka</i> <i>петрівка</i>
11	Oj czy wolność czy niewola Ой хоч воля, хоч неволя	<i>liryczna</i> <i>лірична</i>
12	«Na dzień dobry» «Надобридень»	<i>marsz weselny</i> <i>весільний марш</i>
13	Oj gdy wejde na szczyt góry Ой як вийду я на Шпиль-горочку	<i>wiosenna</i> <i>веснянка</i>
14	Oj zza góry, zza stromej Ой з-за гори да із-за кручі	<i>liryczna czumacka</i> <i>лірична чумацька</i>
15	Spod kamienia płynie woda З-пуд каменя вода тече	<i>liryczna</i> <i>лірична</i>
16	Oj kraju miły, gdzie się urodziłem Ой краю милий, де я народився	<i>liryczna, pochodzenia literackiego</i> <i>лірична, літературного походження</i>

3 (zaśpiew, głos górný), 10 (głos środkowy), 1, 4, 7, 9	4.56
3 (zaspiew, верхній голос), 10 (середній голос), 1, 4, 7, 9	
3 (zaśpiew, głos górný), 5, 8, 10	2.04
3 (zaspiew, верхній голос), 5, 8, 10	
4 (zaśpiew, głos środkowy), 10 (głos górný), 1, 2, 9	4.01
4 (zaspiew, середній голос), 10 (верхній голос), 1, 2, 9	
8 (zaśpiew, głos górný), 3, 5, 10	2.19
8 (zaspiew, верхній голос), 3, 5, 10	
4 (zaśpiew, głos środkowy), 3 (głos prowadzący), 1, 7, 9	5.12
4 (zaspiew, середній голос), 3 (верхній голос), 1, 7, 9	
1 (zaśpiew), 2, 6, 7, 9	2.28
1 (zaspiew), 2, 6, 7, 9	
1 (zaśpiew), 9 (głos prowadzący), 2, 7	4.21
1 (zaspiew), 9 (верхній голос), 2, 7	
solo 3	2.01
solo 3	
9 (zaśpiew), 5 (głos prowadzący), 1, 7	3.55
9 (zaspiew), 5 (верхній голос), 1, 7	
3 (zaśpiew, głos górný), 4, 10	2.49
3 (zaspiew, верхній голос), 4, 10	
9 (zaśpiew), 8 (głos górný), 1, 5, 7	6.33
9 (zaspiew), 8 (верхній голос), 1, 5, 7	
solo 6	1.46
solo 6	
8 (zaśpiew, głos środkowy), 3 (głos górný), 5	5.17
8 (zaspiew, середній голос), 3 (верхній голос), 5	
9 (zaśpiew, głos środkowy), 1 (głos górný), 2, 7	3.01
9 (zaspiew, середній голос), 1 (верхній голос), 2, 7	
1 (zaśpiew), 10 (głos górný), 7	7.00
1 (zaspiew), 10 (верхній голос), 7	
3 (zaśpiew, głos górný), 10 (głos środkowy), 1, 7, 8	6.00
3 (zaspiew, верхній голос), 10 (середній голос), 1, 7, 8	

Виконавці

1. Євген Єфремов
2. Роман Єленко
3. Ірина Клименко
4. Ганна Коропниченко
5. Ганна Охрімчук
6. Сергій Охрімчук (скрипка)
7. Віталій Протасов
8. Тетяна Сопілка
9. Петро Товстуха
10. Олена Шевчук

1. Jewhen Jefremow
2. Roman Jenenko
3. Iryna Klymenko
4. Hanna Koropnychenko
5. Hanna Ochrimczuk
6. Serhij Ochrimczuk (skrzypce)
7. Witalij Protasow
8. Tetjana Sopilka
9. Petro Towstucha
10. Olena Szewczuk

Wykonawcy

TOTAL TIME: 63.45

Місця występowania pieśni:

oblast' - rejon - wieś - № pieśni

Poltawa - Pyriatyn - w. Kriaczkiwka - 1, 3, 10, 16
Kijow - Czornobyl' - w. Riczyca - 2
Poltawa - Hadziacz - w. Bobryk - 4, 5
Kijow - Polis'ke - w. Dibrowa - 6
Żytomierz - Narodyczi - w. Selec' - 7
Rowne - Zaricne - w. Brodnycia - 8
Poltawa - Hadziacz - w. Lutenka - 9, 14
Poltawa - Hadziacz - w. Wepryk - 11
Czerkasy - Tal'ne - w. Zelenkiw - 12
Poltawa - Lubny - w. Lytwjaky - 13
Kijow - Polis'ke - w. Wilszanka - 15

Місце побутування пісень:

область - район - село - № пісні

Полтава - Пирятин - с. Крячківка - 1, 3, 10, 16
Київ - Чорнобиль - с. Річниця - 2
Полтава - Гадяч - с. Бобрик - 4, 5
Київ - Поліське - с. Діброва - 6
Житомир - Народичі - с. Селець - 7
Рівне - Зарічне - с. Бродниця - 8
Полтава - Гадяч - с. Лютенська - 9, 14
Полтава - Гадяч - с. Веприк - 11
Черкаси - Тальне - с. Зеленьків - 12
Полтава - Лубни - с. Литвяки - 13
Київ - Поліське - с. Вільшанка - 15

Древо
пісні з України

Drewo
pieśni z Ukrainy

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

© 1998 KOKA 1998

LABUDA
028 CD-3

COMPACT
disc
ReWritable

COMPACT
disc
ReWritable

songs from *Ukraine*

Drevo

The ensemble DREVO (tree) initiated a trend in Ukraine called "authentic music". DREVO was born in Kyiv in 1979, created by present and former students of National Music Academy together with school's teachers and experts. The main initiator of the group is an etnomusicologist and History of Art doctor, Yevhen Yefremov.

There are various songs in the ensemble's repertoire: ballads, lyric and custom songs from Polissya and Poltava regions collected by band members during their ethnographic trips. The musicians take extra care to perform these old, beautiful songs the way it was done in the past by their great grandparents.

pieśni z *Ukrainy*

Drewo

DREWO to zespół, który zapoczątkował na Ukrainie nurt "muzyki autentycznej". Powstał w roku 1979 w Kijowie. Tworzą go studenci i absolwenci Narodowej Akademii Muzycznej, wykładowcy i naukowcy. Kierownikiem zespołu jest etnomuzykolog, doktor historii sztuki - Jewhen Jefremov.

W repertuarze DREWA znajdują się pieśni obrzędowe, liryczne i ballady pochodzące z Polesia i Poltawszczyzny zebrane podczas etnograficznych ekspedycji. Zespół wykonuje je z niezwykłą troską o zachowanie ich pierwotnego klimatu i charakteru.

пісні з *України*

Древо

Гурт ДРЕВО відкрив у музичній культурі України напрямок "автентичної музики". Гурт виник у Києві в 1979 р. У його складі - студенти та випускники Національної Музичної Академії України, викладачі та науковці. Керівник гурта - етномузиколог, кандидат мистецтвознавства Євген Єфремов. У репертуарі ДРЕВА - обрядові й ліричні пісні та балади з Полісся й Полтавщини. Зібраний у етнографічних експедиціях матеріал ДРЕВО виконує зберігаючи його природній, первісний вигляд.

Scena ukraińska, underground, folk.
Sprzedaż wysyłkowa. Katalog z pełną ofertą:
KOKA, skr. 21, 02-919 Warszawa 76

